

TEATRUL INERETULUI

9-11 septembrie

din Piatra Neamț
la București

Așteptat ca nerăbdare și speranță, ca posibil eveniment teatral, capabil să prefațeze (9-11 septembrie) noua stagiune bucureșteană și să ne spună ce se mai întâmplă la Piatra Neamț, orașul tineretii fără bătrînețe și al vieții fără de moarte a teatrului românesc, turneul pietrean a fost pînă la urmă la înălțimea așteptărilor publicului și ale criticii teatrale, dovadă că tradiția marilor spectacole „de Piatra Neamț“ n-a apus și n-a devenit, cu timpul, doar o nostalgică amintire, cîtă vreme ea e născătoare, și azi, de reprezentanții memorabile, demne să figureze în istoria teatrului românesc contemporan.

Spuneam că „pînă la urmă“, pentru că începutul turneului a fost intrucîtva deconcertant. După actul I din R.U.N. de Karel Capek, excelent pus în scenă de Alexandru Darie, într-o scenografie de o mare forță expresivă, sugerînd punerea în discuție a însăși condiției culturale a omului, scenografie realizată, totodată, cu rafinament cromatic și intensă vibrație emoțională, de Maria Miu, cred că eram cu toții extaziați. Trupa „sună“ bine, accentele regizorale erau precise și subtile, dezvoltînd semnificații simbolice ce demonstau actualitatea „lecturii“ și invitau la o reflecție profundă, se juca „strîns“, Goca Bloos făcea o uimitoare și savuroasă compoziție în Nana, apariția Oanei Pelea în Emma era încărcată de o fascinantă stranietate, prezența scenică a Simonei Măicănescu (Helena Glory) și cea a lui Gheorghe Birău (Domin) aveau eleganță, aplomb și chiar un dram de mister. Dar a venit și partea a doua a spectacolului, în care deficiențele textului, linearitatea și tezismul său n-au mai putut fi ocolite. Regizorul n-a mai avut nici el ce să ne spună în plus, pîrînd a-și fi epuizat brusc și inexplicabil resursele unei fantezii creatoare pe care fusesem dispuși s-o credem prodigioasă și ineputabilă, iar jocul actori-

cesc s-a decalibrat, intrînd într-un andante cu accente patetice din care n-avea să-și mai revină nici în partea a treia a reprezentației, în ciuda unor momente izbutite (Claudiu Istodor, în Radius), între care și acela final, datorat Oanei Pelea (acum, robotina Helena) și lui Florin Măcelaru (Primus). Din păcate, n-am putut să rămînem decît cu acel superb început de spectacol, ca o mare promisiune, pe care așteptăm ca atît de tînărul dar și atît de talentatul regizor Alexandru Darie s-o împlinească pînă la capăt, în spectacolele lui viitoare.

De-a dreptul contrariant pentru noi a fost cel de-al doilea spectacol al turneului, unde aveam poate și mai multe motive să mergem ca... la pomul lăudat. Era vorba de un regizor matur, Nicolae Scarlat, familiarizat nu numai cu trupa pietreană, ci și cu opera lui D. R. Popescu, din care dăduse cel puțin un spectacol de referință (Rugăciune pentru un disc JOKEY, la Teatrul Dramatic din Galați). Și mai era vorba, pe lîngă trupă, și de faptul că piesa ar fi trebuit să i se potrivească de minune, căci era și cu și despre tineri, și încă nu una oarecare, ci una dintre scrierile de rezistență ale dramaturgiei lui D. R. Popescu, scriere cu o îndelungată și strălucită carieră scenică: **Acești îngeri triști**. De astă dată, cu adevărat impresionant a fost numai primul moment al spectacolului, cel în care „vorbea“ doar scenografia Ancăi Păslaru: cu acea întristătoare veselie mecanică a figurilor de panopticum, ce se pun în mișcare de îndată ce au fost bine țintite, panoul acesta, de blci, — mărit, sau „văzut“ astfel prin „lupa“ teatrului — fiind imaginat ca unic decor al reprezentației, capabil să se lase „citit“ după priceperea și înțelegerea fiecăruia. Distribuția nu fusese, dealtfel, rău gîndită: protagoniștii spectacolului, Oana Pelea (Silvia) și Avram Birău (Ion) aveau și sensibili-

**Coca Bloos și Simona Măicănescu
în „Piațeta” de Goldoni**

tatea și forța necesare susținerii acestor roluri, nefiind lipsiți de datele cerute de personajele lor nici Maia Morgenstern (Ioana) și Traian Pârlog (Tatăl). Avînd toate aceste atu-uri, regia le pierde pe rînd, prin lăsarea jocului actoresc la voia întîmplării, pînă cînd fetele ajung să bocească de-a binelea, subliniindu-și durerea prin dîrele de rimel lăsate să le curgă pe față (la concurență!), elementele de melodramă ale acestui substanțial text dramatic convertindu-se într-o crasă melodramă larמואינתָ, agrementată regizoral cu scene „tari”, în care, de exemplu, protagoniștii își aruncă unul altuia iaurtul în față, ca pe

Oana Pelea, în „R.U.R.”

niște adevăruri ultime și de netăgăduit! Jocul lipsit de relief scenic, monocord și monoton al lui Romeo Tudor e străin și departe de drama lui Marcu, iar grimasele și ticurile de arhivă teatrală ale lui Paul Chirilă n-au nici o legătură cu cealaltă dramă posibilă, a lui Cristescu, insesizabilă rămîinînd și legătura lor cu teatrul modern, în general. Constrînși de evidențe să luăm lucrurile așa cum sînt și să considerăm reprezentația un accident oarecare în suita spectacolelor de solid profesionalism ale lui Nicolae Scarlat, nu putem să nu regretăm totuși că el s-a produs, și încă la Piatra Neamț.

Dar, „pină la urmă“ i-a venit rîndul și Piațetei lui Goldoni, încîntătorul spectacol al lui Silviu Purcărete și al trupei pietreacă, care, supunîndu-se acum cu rigoare unui gînd și unui stil de spectacol, redescoperea încă o dată bucuria jocului, ca în frumoasele vremuri de odinioară, cucerindu-ne și uimindu-ne din nou prin ceea ce nu o dată s-a spus — și ar fi de dorit să se poată spune în continuare și cît mai des — despre spectacolele sale exemplar spirit de echipă, extraordinară vervă de joc, găsindu-și argumentele în tensiunea ideilor și resursele într-o excelentă condiție fizică, umor suculent și îmbeșugat, nepîndit însă de tente grosiere, explozie de tinerețe și exuberanță a spiritului, știind totuși să se întoarcă asupra-și cu firească tristețe și melancolică îngîndurare. În cazul Piațetei ar mai fi de adăugat o subtilă consonanță prezență a scenografiei (Nina Brumușilă) și a muzicii de spectacol (Vasile Șirli) în textura viziunii regizorale, cît și în halo-ul poetic pe care reprezentarea îl capătă pe nesimțite, dincolo de hohotele de rîs insinuîndu-se un acut sentiment al trecerii și petrecerii noastre prin viață și o irepresibilă nevoie de tandrețe, de delicatețe sufletească, pe care, recunoscîndu-le în spectacol, nu le putem disocia de persoana omului Silviu Purcărete.

Biruințele actoricești ale reprezentației nu sînt nici ele puține. Au greutate profesională, bogată substanță umană și spornică strălucire artistică în primul rînd compozițiile filigranate de Coca

Bloos și Simona Măicănescu în cele două băbuțe ale spectacolului, Cățe și Pasqua, de o vervă contaminantă și de un haz copios, căci se vor dovedi mereu, în șubrezenia lor aparentă, de o robustă vitalitate, poate nu atît concupiscentă, cît înrădăcinată în eterna speranță umană. Dar, atenție, nu e ușor nici măcar să ne imaginăm ce mare volum de muncă îndîrjită și migăloasă înglobează aceste două creații actoricești, ce uriaș consum de energie presupun aceste două performanțe artistice, menite să-i ofere publicului bucurie curată și deci să fie răsplătite pe merit cu ropote de aplauze la scenă deschisă. Un vîntură-lume mai mult păgubos decît versatil, menezur al jocului din întîmplare dar poate și din singura lui vocație, născîndu-se dintr-un mit sau doar dintr-o speranță, pentru a căpăta consistența unei iluzii și a dispărea o dată cu ea, Cavalerul lui Paul Chiribuță cumulează sarcini artistice multiple, fiind la rîndu-i compus cu o remarcabilă dezinvoltură și cu o reală grație a mișcării, cu o precizie și o finețe a nuanțelor care-l situează cu certitudine sub aceeași zodie a performanței artistice.

Plină de farmec, de prospețime și de aeriană candoare va fi apariția Oanei Pelea (Gasparina), secondată cu haz și aplomb de Maia Morgenstern (Lucietta) și de Oana Albu (Gnese). Se vîd la fel de bine în spectacol Maria Filimon (Orsola) și Claudiu Istodor (Ansoletto), notabile fiind și contururile scenice schițate de Bogdan Gheorghiu (Zorzetto),

Cuplul „îngerilor triști“ : Oana Pelea și Avram Birău

Traian Pârlog (Sansuga) și Liviu Timuș (Fabrizio). Pentru că toți sînt o echipă și Piațeta are nevoie de toți ca să ne convingă că n-a fost numai un vis sau că visurile mai pot deveni realitate, măcar în cutia cu miracole de la Piatra Neamț.

De altfel, nu numai acest spectacol, ci și primele două au beneficiat, la data apariției lor, de cronici teatrale în revista noastră. Urmărind acum „filmul” acestui turneu, generos primit de public și găzduit cu simpatie și cordialitate de Teatrul „Bulandra”, la sala Izvor, ne-a interesat felul în care se văd spectacolele, ca să zicem așa... nu de la Piatra Neamț, ci de la București, jucate fiind poate nu la temperatura premierei, dar în orice caz cu emoțiile firești — și poate sporite — ale unui turneu pe care teatrul și l-a dorit reprezentativ. Cum credem că a și fost.

Victor PARHON

CARNET A.T.M.

În buna tradiție a A.T.M., după vizionarea celor trei spectacole ale turneului pietrean — R.U.R. de Karel Capek în regia lui Alexandru Darie, Acești îngeri triști de D. R. Popescu în regia lui Nicolae Scarlat și Il Campiello (Piațeta) de Carlo Goldoni, în regia lui Silviu Purcărete — la sediul asociației, din str. Ienăchiță Văcărescu, vineri 12 septembrie a fost organizată o dezbateră profesională, la care au participat realizatorii reprezentațiilor (actori, regizori și scenografi), numeroși critici dramatici, regizori ai teatrelor bucureștene, esteticieni, istorici și teoreticieni ai teatrului, autori dramatici, ziariști, interesați cu toții de evoluția Teatrului Tineretului din Piatra Neamț și de pulsul vieții noastre teatrale în general.

Salutîndu-i pe cei prezenți și felicitîndu-i pe oaspeți pentru această „strălucită inaugurare de stagiune”, capabilă să demonstreze „menținerea tradiției teatrului”, atât în sensul orientării sale repertoriale interesante cît și al caratului valoric înalt al reprezentațiilor, artista emerită Dina Cocea, președinte al A.T.M., a apreciat turneul ca pe o adevărată „solie a tinereții”, demnă de admirație mai ales prin consecvența de spirit care animă trupa și astăzi, în preajma sărbătoririi celor 25 de ani de

existență a acestui teatru. Invitată să conducă dezbaterile, Natalia Stancu, secretar al secției de critică a A.T.M., s-a considerat îndreptățită să vadă în turneul pietrean „un semn de bun augur pentru întreaga stagiune”. Răspunzînd, la rîndu-i, invitației de a expune proiectele teatrului pentru noua stagiune și de a încerca să-și explice reacția deosebit de călduroasă a publicului bucureștean, actorul Cornel Nicoară, noul director al Teatrului Tineretului, avea să impresioneze plăcut prin luciditatea, franchețea și spiritul critic de care dă dovadă în prezent conducerea teatrului: „N-am străbătut o perioadă prea fericită în ultimul timp, ba am luat-o chiar ușor la vale. Reacția publicului mi-o explic, între altele, și printr-o mare curiozitate, multă lume venind să vadă și acest lucru, dacă am luat-o sau nu la valc. Cred că au putut să constate că nu chiar atât de mult, după primul spectacol, și deloc, după ultimul. Am venit abia acum în București, cu aceste spectacole, pentru că am considerat că acum ele ne reprezintă”.

Entuziaste au fost cuvintele Cătălinei Buzoianu, regizoare a Teatrului „Bulandra” (felul în care au fost permise spectacolele a constituit „un act de apartenență spirituală a noastră, a tuturor, la o sărbătoare a teatrului românesc”), și ale lui Dinu Cernescu, din această stagiune prim-regizor al Teatrului Mic („ca spectator căruia rareori îi place ceva, începînd cu propriile mele spectacole, am încercat de astă dată un sentiment de revelație la aceste reprezentații, turneul propunîndu-ne o infuzie de liniște și de bucurie a actului teatral, prin R.U.R., unde am urmărit evoluția unui regizor tînăr, Alexandru Darie, care se prezintă foarte matur, și prin Piațeta, unde un regizor matur, Silviu Purcărete, se prezintă plin de tinerețe”).

Importanța invitării în continuare a tinerilor regizori la Piatra Neamț, pentru a lucra împreună cu actori din aceeași generație și cu același entuziasm — argumentată prin chiar rezultatele foarte bune ale actualului turneu — a fost subliniată de prof. univ. dr. Ileana Berlogea, decan al Institutului de teatru, care a apreciat în mod deosebit selecția repertorială, faptul că nota contemporană s-a putut regăsi și în texte și în spectacole. Analizînd cu subtilitate și pertinentă în special viziunile regizoral-scenografice ale reprezentațiilor, Natalia Stancu remarca faptul că „în fiecare dintre aceste spectacole s-a putut des-

(Continuare la p. 89)

V. P.